

แมลงคันกระดก...อันตรายที่มาพร้อมกับฤดูฝน

เมื่อเข้าสู่ช่วงฤดูฝน สิ่งที่มาอาจไม่ได้มีเพียงการระบาดของเชื้อโรคต่างๆ เท่านั้น แต่ยังมีแมลงตัวสีส้มสลับดำที่เรียกกันว่า แมลงคันกระดก ที่ก็มาพร้อมกับฤดูฝนด้วยเช่นกัน ซึ่งผู้ที่ไม่รู้ถึงอันตรายในพิษของแมลงคันกระดก มักกำจัดแมลงด้วยวิธีการบีบหรือบี้เหมือนแมลงทั่วไป แล้วมาพบกับอาการแสบคันในภายหลัง วันนี้โรงพยาบาลเปาโล สมุทรปราการ จึงอยากมาแนะนำให้ทุกท่านรู้จักกับ แมลงคันกระดก เพื่อการรู้เท่าทันและป้องกันพิษร้ายจากเจ้าแมลงตัวนี้ได้อย่างถูกต้อง

ทำความรู้จักกับ “แมลงคันกระดก”

แมลงคันกระดก ตัวคันกระดก หรือแมลงเพรชชี หรือในอีกหลายๆ ชื่อ คือแมลงขนาดเล็กประมาณ 7-8 มิลลิเมตร มีลักษณะลำตัวเป็นปล้องๆ โดยมีส่วนหัวกับส่วนหางเป็นสีดำ และส่วนท้องเป็นสีส้ม เมื่ออยู่กับที่จะชอบบอส่วนท้องขึ้นลง ซึ่งแมลงคันกระดกจะชอบออกมาเล่นแสงสว่างตามบ้านเรือน ที่เป็นเหตุให้ผู้คนที่พบเจออาจบังเอิญสัมผัสแมลงคันกระดกได้ แมลงชนิดนี้ยังชอบอาศัยอยู่บริเวณโพรงหญ้าที่มีความชื้น นั่นจึงเป็นเหตุผลที่เรามักพบแมลงเหล่านี้ในช่วงฤดูฝนมากขึ้น

พิษของแมลงคันกระดก

แมลงคันกระดกสามารถปล่อยสารพิษที่มีชื่อว่า “พิเตอร์นิน” ที่มีลักษณะเป็นกรดออกมา หากสัมผัสถูกพิษของแมลงคันกระดกจะทำให้เกิดอาการระคายเคืองบริเวณผิวหนังที่สัมผัสได้

คัน แสบร้อน ผื่นแดง อาการจากพิษของแมลงคันกระดก

โดยหลังจากการสัมผัสถูกตัวแมลงคันกระดกแล้ว อาการจะยังไม่ปรากฏขึ้นมาให้เห็น แต่เมื่อผ่านไปประมาณ 6-12 ชั่วโมง จะเริ่มแสดงอาการแสบร้อนหรือคันเล็กน้อย และบริเวณผิวหนังที่สัมผัสกับแมลงจะเกิดผื่นแดงคันเป็นขอบเขตชัดเจน หรืออาจพบตุ่มน้ำใส หรือเป็นรอยไหม้ เป็นแผลพุพอง โดยลักษณะของรอยจะเป็นทางยาวเนื่องจากเกิดจากการกัดแมลง ซึ่งความรุนแรงของอาการจะขึ้นอยู่กับปริมาณของสารพิษพิเตอร์นินที่ได้รับจากการสัมผัสถูกตัวแมลงคันกระดก ในกรณีที่แพ้สารพิษนี้อาจมีอาการคลื่นไส้ อาเจียน มีไข้ และหากถูกพิษเข้าบริเวณดวงตาอาจทำให้ตาบอดได้

ทั้งนี้หากเกิดเป็นรอยแดงเล็กๆ รอยจะสามารถหายไปได้เองเมื่อผ่านไป 2-3 วัน แต่หากเป็นแผลที่ค่อนข้างรุนแรง ผื่นแดงหรือแผลจะตกสะเก็ดและหายเองได้ใน 7-10 วัน แต่มักจะทิ้งรอยดำไว้ เมื่อผ่านไปสัก ระยะเวลารอยดำจะค่อยๆ จางหายไป กรณีหากแผลมีการติดเชื้อซ้ำในจุดเดิม อาจทำให้ผื่นหรือแผลหายช้าลง หรืออาจลุกลามจนเกิดเป็นแผลเป็นหลังจากหายแล้วได้

วิธีดูแลตัวเอง....หากสัมผัสถูกแมลงก้นกระดก

หากร่างกายสัมผัสโดนพิษจากแมลงก้นกระดก ให้รีบล้างด้วยน้ำสะอาด หรือเช็ดด้วยแอมโมเนีย จากนั้นทำการประคบเย็นบริเวณที่สัมผัสโดน ไม่ควรสัมผัสโดยตรงกับบริเวณที่ถูกพิษ เพราะอาจทำให้เกิดการติดเชื้อหรือลุกลามเพิ่มได้ หากอาการผื่นหรือแผลพุพองเริ่มมีการอักเสบหรือขยายวงกว้างมากขึ้น ควรรีบไปพบแพทย์ เพื่อเข้ารับการรักษาอย่างถูกวิธี โดยการรักษาผื่นที่เกิดขึ้น คือการใช้ครีมสเตียรอยด์ทาบริเวณที่เกิดผื่น หากเป็นแผลพุพองจะรักษาโดยการประคบด้วยน้ำเกลือ และสามารถทานยาเพื่อบรรเทาตามอาการที่เกิดขึ้นได้

รู้ให้เท่าทัน...ป้องกันให้ถูกวิธี

หากเราพบเจอกับแมลงก้นกระดก หรือมีแมลงมาเกาะอยู่ตามร่างกาย ควรปฏิบัติตามนี้

1. ไม่ควรจับแมลงมาเล่น
2. หลีกเลี่ยงการปิด บี้ หรือบีบตัวแมลงก้นกระดก
3. ควรใช้การเป่าออกไป หรือสะบัดออก โดยไม่สัมผัสโดยตรงกับตัวแมลง
4. ควรปิดประตูและหน้าต่างให้มิดชิด หรือปิดมุ้งลวดเพื่อป้องกันแมลงเข้า
5. ลดแสงสว่างลงในเวลากลางคืน หรือควรเปิดไฟเท่าที่จำเป็น
6. ควรตรวจเช็กที่นอน หมอน ผ้าห่ม เครื่องนอนก่อนว่าไม่มีแมลงเกาะอยู่

โรงพยาบาลเปาโล สมุทรปราการ แผนก อายุรกรรมทั่วไป (2567). แมลงก้นกระดก...อันตรายที่มาพร้อมกับฤดูฝน. สืบค้น 18 ธันวาคม 2567 จาก <https://www.paolohospital.com/th-th/samut/Article/Details/บทความสุขภาพ/แมลงก้นกระดก---อันตรายที่มาพร้อมกับฤดูฝน/>.

คำถามที่ 1 แบบเลือกตอบ

คำถาม จากบทความข้างต้น บุคคลในข้อใดมีลักษณะอาการจากพิษของแมลงก้นกระดก

1. พัดชัยมีผื่นบวมแดงบนผิวหนัง คล้ายตุ่มยุ้งหรือมดกัด (ลมพิษ)
2. ทิชามีผื่นแดงคันเป็นขอบเขตชัดเจน แสบร้อนและคันบริเวณแขนขา (ก้นกระดก)
3. บุชราเป็นแผลบวมแดง มีตุ่มพองมีน้ำใสๆ ขึ้นตืดๆ กันเป็นกลุ่ม (เริม)
4. เมธีมีอาการคัน เจ็บแปลบ รู้สึกปวดคล้ายมีเข็มทิ่มตำ และปวดแสบปวดร้อน (งูสวัด)

เฉลย/แนวคำตอบ

คำตอบที่ : 2. ทิชามีผื่นแดงคันเป็นขอบเขตชัดเจน แสบร้อนและคันบริเวณแขนขา

กระบวนการอ่าน: การรู้ตำแหน่งข้อมูลสารสนเทศในบทอ่าน

สถานการณ์: สาธารณะ

แหล่งที่มา: แหล่งข้อมูลเดียว

รูปแบบของเนื้อเรื่อง: แบบต่อเนื่อง

ประเภทของเนื้อเรื่อง: บอกเล่าอธิบายเหตุผล

ลักษณะข้อสอบ: แบบเลือกตอบ

ความสอดคล้องตัวชี้วัด: ท 1.1, ม. 1/2: จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

คำถามที่ 2 แบบเลือกตอบเชิงซ้อน

จากบทความที่อ่าน ข้อความใดเป็นเท็จจริงให้เขียน ✓ ในช่อง “ข้อเท็จจริง” ถ้าข้อความใดเป็นข้อคิดเห็นให้เขียน ✓ ในช่อง “ข้อคิดเห็น”

ข้อความนี้เป็นข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น	ข้อเท็จจริง	ข้อคิดเห็น
แมลงก้นกระดก คือ แมลงขนาดเล็ก ประมาณ 7-8 มิลลิเมตร มีลักษณะลำตัวเป็นปล้องๆ ส่วนหัวกับส่วนหางเป็นสีดำ และส่วนท้องเป็นสีส้ม	/	
หากร่างกายสัมผัสโดนพิษจากแมลงก้นกระดก ให้รีบล้างด้วยน้ำสะอาด หรือเช็ดด้วยแอมโมเนีย แล้วทำการประคบเย็นบริเวณที่สัมผัสโดน	/	
หลีกเลี่ยงการปิด บี้ หรือบีบตัวแมลงก้นกระดก ควรใช้การเป่าออกไป หรือสะบัดออก โดยไม่สัมผัสโดยตรงกับตัวแมลง		/
แมลงก้นกระดกสามารถปล่อยสารพิษที่มีชื่อว่า “พิเดอริน” ที่มีลักษณะเป็นกรดออกมา	/	
ควรปิดประตูและหน้าต่างให้มิดชิด หรือปิดมุ้งลวดเพื่อป้องกันแมลงก้นกระดกเข้าห้อง		/

เฉลย/แนวคำตอบ

คำตอบที่ : ข้อเท็จจริง, ข้อเท็จจริง, ข้อคิดเห็น, ข้อเท็จจริง, ข้อคิดเห็น

กระบวนการอ่าน: การบูรณาการและตีความ

สถานการณ์: สาธารณะ

แหล่งที่มา: เนื้อเรื่องเดียว

รูปแบบของเนื้อเรื่อง: แบบต่อเนื่อง

ประเภทของเนื้อเรื่อง: บอกเล่าอธิบายเหตุผล

ลักษณะข้อสอบ: แบบเลือกตอบเชิงซ้อน

ความสอดคล้องตัวชี้วัด: ท 1.1, ม. 1/2: จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

คำถามที่ 3 แบบเติมคำตอบแบบปิด

อ่านข้อความด้านล่างและใส่ตัวเลขตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่อง “แมลงก้นกระดก...อันตรายที่มาพร้อมกับฤดูฝน”

ข้อความ	ลำดับเหตุการณ์
หลังจากสัมผัสถูกตัวแมลงก้นกระดกแล้ว อาการจะยังไม่ปรากฏขึ้นมาให้เห็น แต่เมื่อผ่านไปประมาณ 6-12 ชั่วโมง จะเริ่มแสดงอาการแสบร้อนหรือคันเล็กน้อย	3
เมื่อเข้าสู่ช่วงฤดูฝน มีแมลงตัวสี่สัสมัลดำที่เรียกกันว่า แมลงก้นกระดก	1
บริเวณผิวหนังที่สัมผัสกับแมลงจะเกิดผื่นแดงคันเป็นขอบเขตชัดเจน หรืออาจพบตุ่มน้ำใส หรือเป็นรอยไหม้ เป็นแผลพุพอง โดยลักษณะของรอยจะเป็นทางยาว	4
เมื่ออยู่กับที่ จะชอบบอส่วนท้องขึ้นลง ซึ่งจะชอบออกมาเล่นแสงสว่างตามบ้านเรือน	2
หากร่างกายสัมผัสโดนพิษจากแมลงก้นกระดก ให้รีบล้างด้วยน้ำสะอาด หรือเช็ดด้วยแอมโมเนีย จากนั้นทำการประคบเย็นบริเวณที่สัมผัสโดน	5

เฉลย/แนวคำตอบ

คำตอบที่ : 3 1 4 2 5

กระบวนการอ่าน: การบูรณาการและตีความ

สถานการณ์: สาธารณะ

แหล่งที่มา: เนื้อเรื่องเดียว

รูปแบบของเนื้อเรื่อง: แบบต่อเนื่อง

ประเภทของเนื้อเรื่อง: บอกเล่าอธิบายเหตุผล

ลักษณะข้อสอบ: เติมคำตอบแบบปิด

ความสอดคล้องตัวชี้วัด: ท 1.1, ม. 1/2: จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

คำถามที่ 4 แบบเติมคำตอบแบบเปิด

คำถาม เพราะเหตุใดเราจึงต้องรู้เท่าทันการป้องกันอันตรายจากแมลงก้นกระดก

คำตอบ

เฉลย/แนวคำตอบ

คำตอบที่ :

เหตุผลที่เราต้องรู้เท่าทันอันตรายจากแมลงก้นกระดก เพราะเราทุกคนมีโอกาสที่จะพบเจอแมลงก้นกระดกได้ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะช่วงฤดูฝน เพราะมันชอบอาศัยอยู่บริเวณโพรงหญ้าที่มีความชื้น เมื่อเจอแสงสว่างตามบ้านเรือนจะชอบออกมาเล่นแสงไฟในเวลากลางคืน อาจจะเข้ามาในห้องหรืออยู่ตามท่อน ซึ่งเมื่อเราสัมผัสตัวของแมลงก้นกระดกแล้ว จะได้รับสารพิษซึ่งมีลักษณะเป็นกรด เมื่อสัมผัสสารพิษจะเกิดการระคายเคืองบริเวณผิวหนัง มีอาการแสบร้อน เกิดผื่นแดงคันเป็นขอบเขตชัดเจน หรืออาจพบตุ่มน้ำใส หรือเป็นรอยไหม้ เป็นแผลพุพอง โดยลักษณะของรอยจะเป็นทางยาวเนื่องจากเกิดจากการกัดแมลง ซึ่งความรุนแรงของอาการในกรณีผู้ที่แพ้สารพิษนี้อาจมีอาการคลื่นไส้อาเจียน มีไข้ และหากถูกพิษเข้าบริเวณดวงตาอาจทำให้ตาบอดได้ การรู้เท่าทันการป้องกันอันตรายจากแมลงก้นกระดกจะช่วยให้เราปลอดภัยและลดความเสี่ยงจากอันตรายได้

กระบวนการอ่าน: การบูรณาการและตีความ

สถานการณ์: สาธารณะ

แหล่งที่มา: เนื้อเรื่องเดียว

รูปแบบของเนื้อเรื่อง: แบบต่อเนื่อง

ประเภทของเนื้อเรื่อง: บอกเล่าอธิบายเหตุผล

ลักษณะข้อสอบ: เติมคำตอบแบบเปิด

ความสอดคล้องตัวชี้วัด: ท 1.1, ม. 1/2: จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

คำถามที่ 5 แบบเติมคำตอบแบบอิสระ

คำถาม หลังจากทีนักเรียนได้อ่านบทความข้างต้นแล้ว นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้างและสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติตนได้อย่างไร

คำตอบ

เฉลย/แนวคำตอบ

คำตอบที่ :

ข้อคิดที่ได้รับ คือ การรู้ข้อมูลพื้นฐาน อาการเมื่อถูกพิษ วิธีดูแลตัวเองเมื่อถูกพิษ และการป้องกันอันตรายจากพิษของแมลงก้นกระดก จะช่วยให้เราปลอดภัยและมีความเสี่ยงลดลง

แนวทางการนำไปใช้ในการปฏิบัติตน

- ไม่ควรจับแมลงมาเล่น
- หลีกเลียงการปิด บี้ หรือบีบตัวแมลงก้นกระดก
- ควรใช้การเป่าออกไป หรือสะบัดออก โดยไม่สัมผัสโดยตรงกับตัวแมลง
- ควรปิดประตูและหน้าต่างให้มิดชิด หรือปิดมุ้งลวดเพื่อป้องกันแมลงเข้า
- ลดแสงสว่างลงในเวลากลางคืน หรือควรเปิดไฟเท่าที่จำเป็น
- ควรตรวจเช็คที่นอน หมอน ผ้าห่ม เครื่องนอนก่อนว่าไม่มีแมลงเกาะอยู่

กระบวนการอ่าน: การประเมินและสะท้อนความคิดเห็นต่อบทอ่าน

สถานการณ์: บริบทการอ่านเพื่อการศึกษา

แหล่งที่มา: เนื้อเรื่องเดียว

รูปแบบของเนื้อเรื่อง: แบบต่อเนื่อง

ประเภทของเนื้อเรื่อง: บอกเล่าอธิบายเหตุผล

ลักษณะข้อสอบ: เติมคำตอบแบบอิสระ

ความสอดคล้องตัวชี้วัด: ท 1.1, ม. 1/8: วิเคราะห์คุณค่าที่ได้จากการอ่านงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต